

“Моя суперсила - безпека в Інтернеті”

урок для 1-2 класу

Автори уроку:

Аліна Касілова
Поліна Кликова
Анастасія Дьякова

Методичний матеріал створено за мотивами казки “Хаппі та її суперсила” авторки Іри Бови та з використанням ілюстрацій Лени Барді.

Всі права застережено ©, 2021

Уповноважений Президента
з прав дитини

Зміст:

Довідник вчителя: інформаційний блок	3
1. Найбільш поширені форми взаємодії та ризики в Інтернеті для дітей молодшого шкільного віку	3
2. Захист приватної інформації в Інтернеті	5
3. Ознаки ризикованої комунікації	6
4. Правила безпечної поведінки в Інтернеті	7
5. Хто може допомогти, якщо дитина стала жертвою сексуального насильства онлайн?	8
6. Як діяти, якщо хтось із дітей зізнався, що став жертвою сексуального насильства онлайн?	9
7. Що робити вчителям/адміністрації школи у разі виявлення учня/учениці, який потрапив в ситуацію онлайн ризику?	10
Опис проведення уроку для 1 - 2 класу	12
Правила для проведення уроків у дистанційному форматі	13
Хід проведення уроку для 1-2 класів	16
- Казка	18
- Вправа "Моя онлайн-безпека"	21
- Пазл	22
- Лабіринт	22
- Розмальовка	23
- Вправа "Правда чи неправда"	23
Додаток	

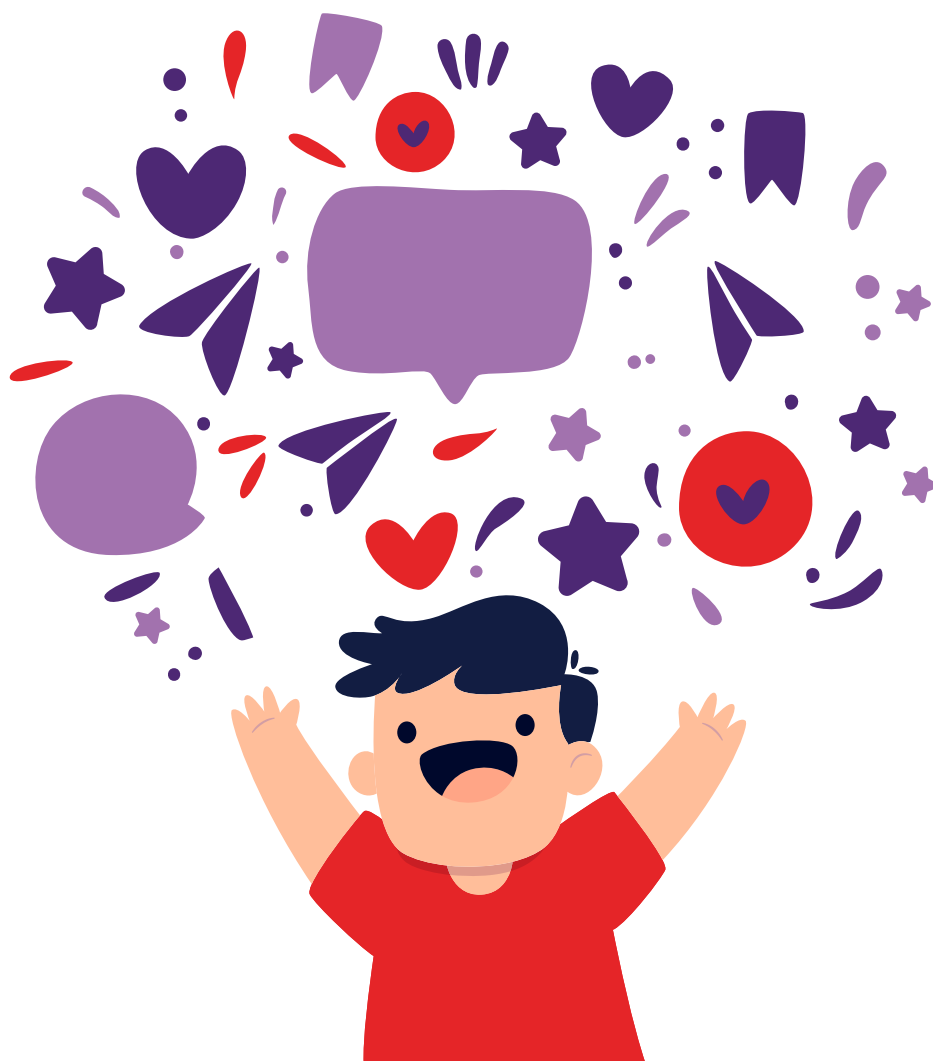
Довідник вчителя: інформаційний блок

1. Найбільш поширені форми взаємодії та ризики в Інтернеті для дітей молодшого шкільного віку

Важливо говорити з дітьми молодшого шкільного віку про безпеку в Інтернеті, оскільки в цьому віці діти помітивши інформацію, яка їх чимось зацікавила, можуть її повторювати, нерозуміючи сенс. Це стосується відео на YouTube чи реклами на телебаченні. Зустрічаються і такі випадки, коли діти молодшого шкільного віку після того, як не отримали відповідь на своє питання від дорослої людини, починають шукати інформацію в Інтернеті.

У сучасному світі найпоширенішими формами взаємодії в Інтернеті у дітей є онлайн-ігри, месенджери та соціальні мережі.

Найпопулярнішими соціальними мережами серед дітей в Україні є YouTube, Instagram, TikTok та Snapchat, а також месенджери Viber та Telegram. Деякі із них є мало поширеними серед дорослих, тож вони часто не здогадуються про основні ризики, які там існують.

Наголошуємо, що майже у всіх цих мережах та месенджерах можна зареєструватись, тільки якщо дитині вже виповнилось 13 років, а доступ до Telegram дозволений з 16 років. В іншому випадку мережа може без попередження видалити профіль користувача, який не досягнув відповідного віку. Матеріали, що публікуються в соціальних мережах, можуть бути не призначеними для молодших дітей.

Окрім соціальних мереж, також є інші ризиковані форми користування Інтернетом серед дітей. Згідно з дослідженням британського управління зв'язку OFCOM, діти по всьому світу проводять все більше часу граючи в онлайн-ігри. Навіть Netflix вважає основним конкурентом не інші сайти з серіалами, а онлайн-ігри. У мережевих іграх є можливість спілкуватись з іншими гравцями як у віртуальному світі, так і через приватні повідомлення у особистих кабінетах/приватних профілях. В них легко приховати свою реальну особу за вигаданим ім'ям та чужими фото.

Ризики, з якими діти молодшого шкільного віку можуть зустрітись в Інтернеті – це візуалізація насильства, порнографія, контент, що шкодить (заклики до анорексії/булімії, самоушкоджень), а також комунікація з незнайомцями.

Діти найчастіше потрапляють на ризикований матеріал:

- *через помилкове введення запиту у пошуковій системі,*
- *якщо мають власну пошту, то там можуть отримати спам лист,*
- *можуть почути про це у компанії друзів чи від старших людей і вирішили знайти в Інтернеті його значення;*
- *реклама такого контенту може з'явитися на екрані, коли дитина шукає якусь інформацію в Інтернеті.*

А найчастіше спілкування з незнайомцями починається на ігрових платформах чи у соціальних мережах.

2.

Захист приватної інформації в Інтернеті

До приватної інформації відноситься *номер телефону, адреса проживання чи навчання дитини, особиста інформація про батьків дитини* (ім'я та прізвище, місце роботи).

Часом порушуються права дітей, коли у відкритому доступі на ресурсах навчальних закладів публікуються фотографії учнів без згоди на те батьків та самих дітей, а іноді й особиста інформація – ім'я, прізвище. Це небезпечно, оскільки часто, окрім самого зображення, фотографія містить різні мета-дані, наприклад, геолокацію, що підвищує ризик бути знайденим та стати жертвою насильства в реальному житті. А опублікування фото у соціальних мережах, за умовами їх використання, означає надання дозволу мережі його використовувати та передавати це право третім особам, в тому числі для комерційного використання.

Варто пам'ятати, що все, що поширюється в Інтернеті – там і залишається. Матеріали дуже важко видалити чи змінити, тому будь-яке поширення власної інформації, у тому числі і в приватних повідомленнях, не є абсолютно захищеним.

Вбільшості соціальних мереж автоматичне налаштування передбачає відкритість публікацій для інших користувачів і не тільки цієї мережі, а й видачу публікацій за запитами у пошукових системах, що може містити у собі приватну інформацію про дитину чи її рідних.

Всі, хто можуть бачити опубліковані фото, також можуть їх завантажити або зробити скріншот та поширювати ці фото вже без згоди того, хто їх опублікував.

Для захисту приватних даних варто у налаштуваннях особистої сторінки обрати функцію «Приватний профіль», внаслідок чого інформацію та матеріали, які розміщено на сторінці, зможуть переглядати лише «друзі» та писати в особисті повідомлення зможе лише той, кому надано дозвіл. Також в налаштуваннях можна створити список тих, хто може/не може писати в приватні повідомлення. Якщо під час спілкування дитина зіткнулась із ознаками ризикованої комунікації або співрозмовник став їй неприємним – в налаштуваннях можна обрати функцію «заблокувати» для того, щоб ця людина більше не мала змоги надсилати повідомлення. **Переглянути алгоритм налаштувань можна на нашому сайті:**

https://stop-sexting.in.ua/nalashtuvannya-privatnosti-v-instagram-ta-facebook-instrukciya-vid-stop_sextyng/

Ознаки ризикованої комунікації

Для розпізнавання сигналів, що комунікація з онлайн-знайомим може бути ризикованою, слід звертати увагу на такі показники спілкування:

- людина випитує багато приватної інформації;
- запитує щось особисте, хоча вони з дитиною нещодавно «подружились» (наприклад, «чи ти коли-небудь цілувалась/цілувався?»)
- просить зберігати «дружбу» в секреті, говорить, що цей зв'язок для нього/неї особливий;
- дуже емоційно коментує публікації дитини. Потрібна обережність - не варто довіряти людині лише через безліч компліментів та коментарів;

- емоційно реагує на відмови - агресивно, образами або навпаки - виражає свою надмірну засмученість;
- звертається за допомогою, в тому числі просить вчинити певну дію (яка часто може бути небезпечною або образливою для дитини) чи перерахувати гроші;
- просить допомоги в обмін на певну винагороду;
- перепитує, хто ще користується твоїм комп'ютером/ноутбуком та чи знаходиться він у твоїй особистій чи у загальній кімнаті.

4. Правила безпечної поведінки в Інтернеті

Спілкуючись в соціальних мережах, дитина перебуває в так званій «ілюзії спальні» – це ілюзія у якій перебувають не лише діти, але і дорослі. Перебуваючи фізично у безпеці, ми готові на більш ризиковані та відверті дії. Коли не дивишся своєму співрозмовнику очі-в-очі, може бути легше розповісти чи сказати йому те, що б не наважився сказати наживо. Це може бути як приватна інформація, так і образи. В Інтернеті ми починаємо довіряти набагато швидше, бо через доступність 24/7 є відчуття, що ми вже довго знайомі.

Для того, щоб користування соціальними мережами залишалось безпечними для дитини, слід дотримуватися основних правил:

- Долучати «в друзі» лише тих людей, кого дитина знає в **реальному житті**. Так само, як ми вчимо дітей не спілкуватися з незнайомцями на вулиці, так само варто їх вчити бути обережними з незнайомими і в онлайні;

- Мати «закритий профіль» у соціальних мережах;

- Не відписувати у приватних повідомленнях незнайомим людям, які здаються їм підозрілими (іноземець, старший за віком, в профілі немає фотографій, тощо);

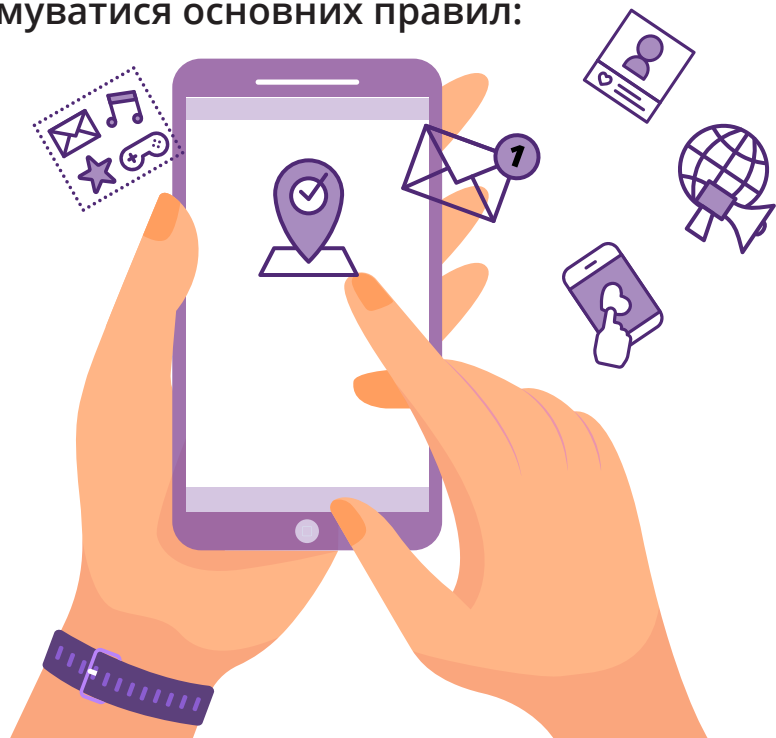
- Не боятися відхилити заявки в друзі та видаляти (блокувати) тих людей, з якими дитина не бажає спілкуватись;

- Не публікувати, ніде не зазначати та не надсилати будь-кому особистим повідомленням свою приватну інформацію: **домашня адреса, номер телефону, номер школи, де навчається та/або адреси позашкільних занять, логін та пароль від особистої сторінки;**

- Не публікувати та не надсилати таку ж інформацію стосовно інших людей, особливо батьків, тощо;

- Не відмічати **місцерозташування** (геолокацію) в місцях, де дитина живе, навчається та часто буває;

- Не надсилати свої **інтимні фото** у приватні повідомлення ані тим, кого вже знає дитина, а ні тим, з ким вона познайомилася в Інтернеті. Та в жодному разі не публікувати такі фото у своєму профілі чи будь-якому іншому ресурсі.

Це тільки здається, що особиста переписка залишаться тільки між двома. Розміщене в Інтернеті вже ніколи не буде секретним чи повністю видаленим.

Наприклад, дитина чи той, з ким вона спілкується, може втратити свій телефон/планшет, чи його можуть викрасти, зламати сторінку у соціальних мережах, після чого будь-що в особистому листуванні (повідомлення, фото, відео) стануть доступними великій кількості людей.

Для того, щоб зрозуміти, якою інформацією не варто ділитися онлайн, існує так званий **«Тест Білборда»**: перед тим, як викладати щось в Інтернет, уявіть, що це висить на великому білборді біля школи і його усі бачать. Якщо думка про це викликає негативні емоції, то викладати таку інформацію/матеріали в Інтернет не варто.

5. Хто може допомогти якщо дитина стала жертвою сексуального насильства онлайн?

Дитина ні в якому разі не повинна самотійно вирішувати ризиковані ситуації, що трапились з нею у мережі. У будь-якій незрозумілій ситуації вона може звернутись до когось із цього списку:

- Батьки або особи, які їх замінюють;
- Старші брати та сестри;
- Вчителі;
- Соціальний педагог/працівник або психолог;
- Служба підтримки чи адміністрації соціальних мереж або сайту;
- Поліція;
- Шкільний офіцер поліції;
- Поліцейський, який проводить заняття в школі (ювенальна превенція);
- Кіберполіція - <https://ticket.cyberpolice.gov.ua/>
- Урядова консультаційна лінія з питань безпеки дітей в Інтернеті 1545 (далі обрати 3) цілодобово та безкоштовно;
- Гаряча лінія з видалення матеріалів із зображенням сексуального насильства над дітьми - <https://stop-sexting.in.ua/send/>
- За психологічною підтримкою можна звернутися, наприклад, до психолога навчального закладу чи психологів Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

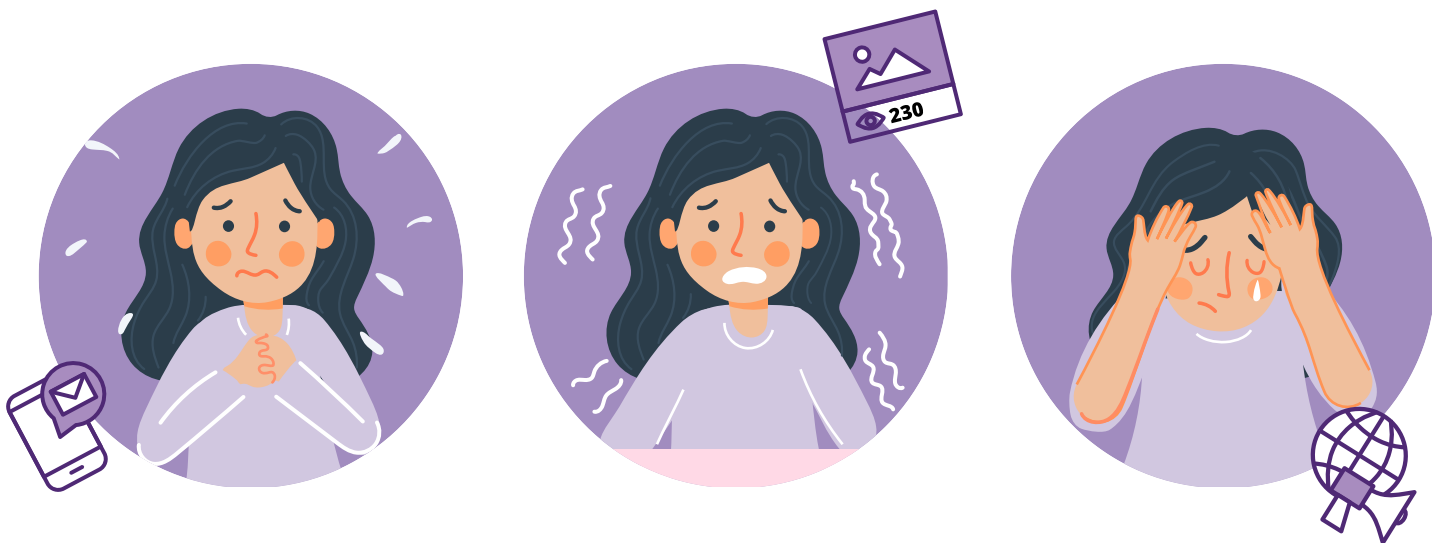
Якщо певні матеріали, якими дитина ділилась в Інтернеті, були поширені для публічного доступу, слід звернутися до адміністрації або служби підтримки веб-ресурсу чи соціальної мережі із запитом заблокувати користувача та видалити неналежний контент.

Якщо дитина бажає **анонімно** повідомити про те, що трапилось із нею в Інтернеті – слід зателефонувати на **урядову консультаційну лінію з питань безпеки дітей в Інтернеті 1545** або **відвідати сайт <https://stop-sexting.in.ua>**, де є можливість анонімно повідомити про матеріали, що зображують сексуальне насильство над дітьми, а також чатбот з алгоритмом дій - <https://stop-sexting.in.ua/chatbot/> і <https://t.me/StopSextingBot> у Телеграмі.

6. Як діяти, якщо хтось із дітей зізнався, що став жертвою сексуального насильства онлайн?

Пам'ятайте - дитина не винна у тому, що стала жертвою, завжди винен злочинець! Тому не варто влаштовувати допит, а потрібно підтримати дитину, якій і без того страшно і соромно.

Важливі питання, які потрібно озвучити:

- **Чому ти зробив/зробила ці фото?**
(Потрібно з'ясувати, чи дитина добровільно це зробила, щоб комусь подобатись наприклад, чи хтось її примусив шляхом шантажу)
- **Чому, коли та кому ти надіслав/надіслала ці фото?**
(Потрібно з'ясувати, чи дитина сама надіслала ці фото, чи, можливо, вони були просто на телефоні, а хтось взяв телефон і надіслав їх іншій людині)

- **Хто, чому та коли почав поширювати ці матеріали?**

(Потрібно з'ясувати, чи це помста однієї дитини іншій, чи елемент шантажу)

- **Де вже бачили фото?**

(Це допоможе максимально швидко видалити фото)

- **Хто бачив фото і чи залучений дорослий?**

(Потрібно з'ясувати, чи не вимагав хтось із дорослих надіслати такі фото. Якщо так, тоді це ситуація, з якою школа не повинна давати раду самотужки, а слід негайно звернутися до поліції).

7. Що робити вчителям/адміністрації школи у разі виявлення учня/учениці, який потрапив в ситуацію онлайн ризику?

1. Дитина, яка зіштовхнулася з онлайн-ризиком, потребує підтримки, без осуду чи критики.

2. Не надавайте ситуації зайвого розголосу в школі – не робіть із цього скандал чи публічне обговорення, оскільки це ще більше травмує дитину.

3. Вирішення ситуації потребує включеності як адміністрації школи, так і батьків дитини.

4. Для збереження доказів дитина, яка є постраждалою, має зробити скрін переписки, де видно, кому і коли були надіслані матеріали.

5. Прибрати фото чи відео матеріали з мережі доволі непросто і важливо зупинити поширення такого контенту через видалення зображень:

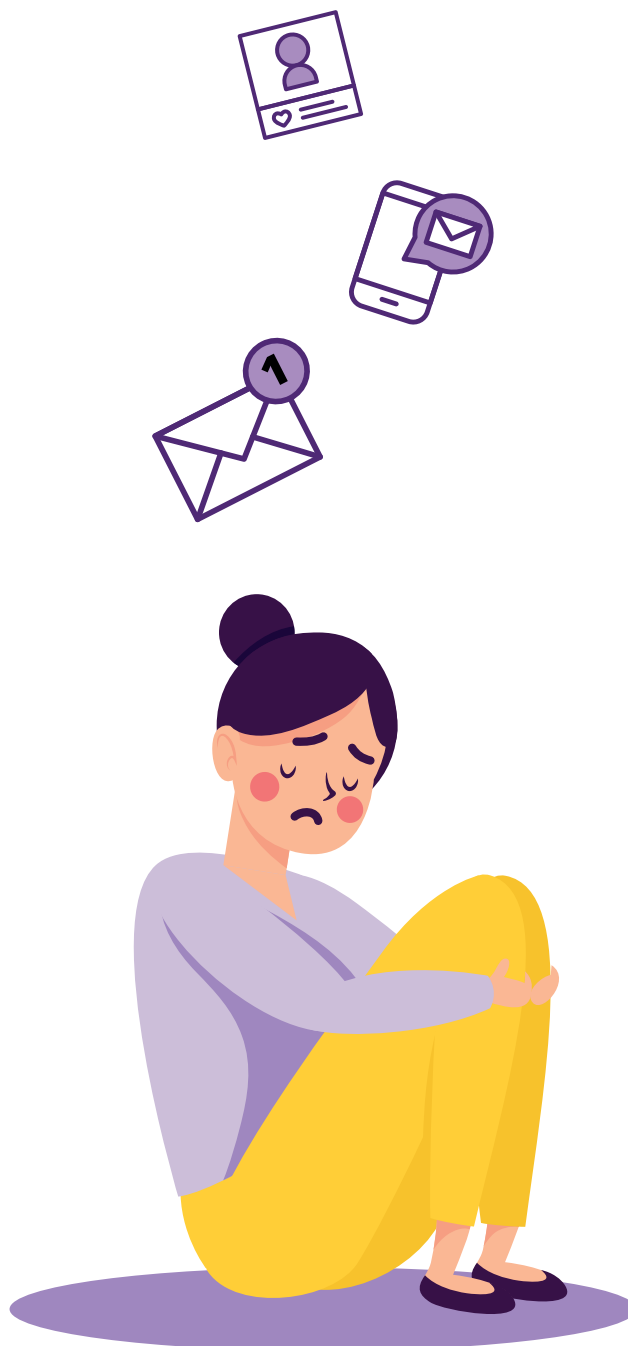
- у чатах та діалогах, де дитина поширила матеріали;
- у хмаросховищах, на пристроях, у діалогах та групах тих, хто їх зберіг собі (наприклад, учні класу);
- у соціальних мережах через звернення до адміністрації ресурсу.

Якщо це не допомогло вирішити ситуацію, варто звернутись до правоохоронних органів.

6. Для отримання учнями рекомендацій, як поступати у схожих ситуаціях, використовувати чатбот проєкту на сайті <https://stop-sexting.in.ua/chatbot/> або <https://t.me/StopSextingBot> у Телеграмі.

7. У разі виявлення ситуації кібербулінгу чи інших онлайн-ризиків, яка трапилась з кимось з учнів, для надання допомоги дитині перегляньте “Рекомендації щодо онлайн безпеки для педагогічних працівників” - <https://stop-sexting.in.ua/guide-for-teachers/> на сторінках 21-25.

*Довідник знаходиться на сайті <https://stop-sexting.in.ua/> у розділі “Вчителям” - “Навчальні матеріали” у частині “Корисні матеріали”.

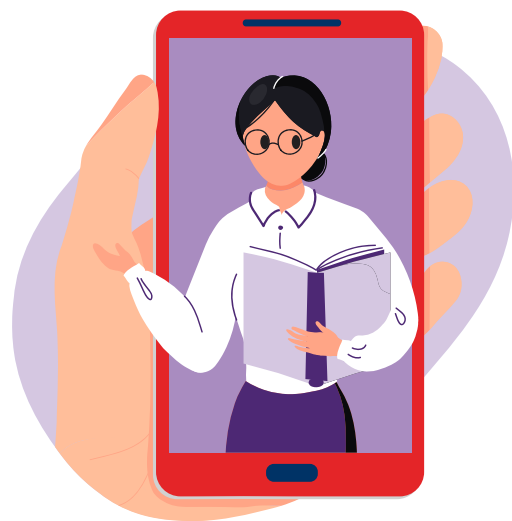
Опис проведення уроку для 1 - 2 класу

Проведення уроку з учнями передбачає можливість отримати електронний документ, що засвідчує проведення Вами уроку.

Умови отримання документу:

Якщо проводите урок у дистанційному форматі, то зробіть фото/скріншот екрану, коли починаєте презентацію, якщо урок проводиться в класі, то зробіть фото розмальовок дітей та додайте це фото у заповнену анкету за посиланням <https://cutt.ly/4fZmhjx>

За бажанням Ви можете також зробити допис у соціальних мережах на особистій чи публічній сторінці закладу освіти про проведення уроку з дітьми, позначивши публікацію хештегом: #stop_sexтинг.

Увага: для дотримання чинного законодавства, ми просимо Вас не робити фотографії, на яких видно обличчя дітей.

Корисні ресурси:

- Більше уроків для дітей та корисних матеріалів для педагогічних працівників Ви можете знайти на <https://stop-sexting.in.ua/category/materials/>
- Онлайн-довідник “Рекомендації щодо онлайн-безпеки для педагогічних працівників” містить загальну інформацію щодо розповсюджених ризиків онлайн, принципи реагування та особливості діалогів з дитиною, яка стала жертвою протиправних дій онлайн, а також алгоритми дій для педагогічних працівників та адміністрації закладу освіти: <https://stop-sexting.in.ua/guide-for-teachers/>
- Онлайн-довідник “Створюємо онлайн-простір разом з дітьми” зосереджує інформацію про особливості розвитку дітей від 3 до 17 років, поради батькам щодо безпечного цифрового простору для дітей: <https://stop-sexting.in.ua/guide-for-parents/>

Звернутись по допомогу:

- Урядова консультаційна лінія з питань безпеки дітей в Інтернеті – набрати 1545, далі обрати “3”. Працює 24/7. Дзвінки безкоштовні.
- Чат-бот проекту #stop_sexтинг з можливістю відправити власне запитання – на сайті <https://stop-sexting.in.ua/chatbot/> або у Телеграмі <https://t.me/StopSextingBot>

- Отримання дітьми психологічної консультації:
 - Національна дитяча гаряча лінія – безкоштовно подзвонити за номером 116 111 (з понеділка по п'ятницю, з 12:00 до 20:00);
 - Організація Teenergizer – консультації за принципом “рівний-рівному” або з психологом безкоштовно і конфіденційно – <http://teenergizer.org/consultations/>
- Видалення контенту із зображенням сексуального насильства над неповнолітньою особою: <https://stop-sexting.in.ua/send/>
- Онлайн звернення до кіберполіції: <https://ticket.cyberpolice.gov.ua>

Правила для проведення уроків у дистанційному форматі:

Часові межі уроку

Згідно наказу МОЗ від 25.09.2020 “Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти” урок у дистанційному форматі для учнів 1 класів має тривати не більше 10 хвилин, а для учнів 2 класів — не більше 15 хвилин.

Правила взаємодії під час дистанційного уроку

Сучасний технологічний світ дозволяє нам дублювати певну діяльність в онлайні так само, як це відбувається в звичайному житті. Це стосується і освітнього процесу. Завдяки технологічним рішенням можна провести такий самий урок в онлайн вимірі, як ми би це зробили в офлайн житті.

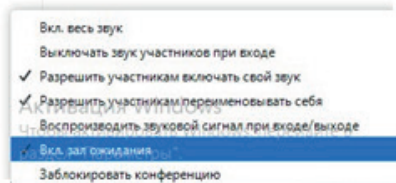
Під час проведення уроків у дистанційному форматі з використанням спеціальних програм (Zoom, Skype, Google Meet, Microsoft Team тощо) рекомендуємо використовувати справжні імена, а не нікнейми, а також вимкнути звук учасникам зустрічі, окрім викладача чи того, хто зараз відповідає. Для створення ефекту присутності рекомендовано, щоб камери всіх учасників уроку були увімкнуті.

Варто наголосити учням, що перед тим, як висловити власну думку, варто підняти руку, щоб просигналізувати вчителю про своє бажання відповісти. Вчитель має назвати ім'я та прізвище дитини і дозволити учню відповісти відповідно до черги бажаючих.

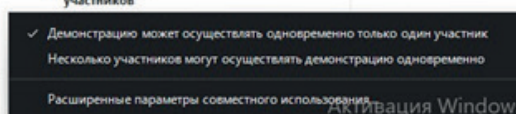
Також учні можуть використовувати спільний чат для питань чи висловлення власної точки зору згідно з озвученим питанням.

Правила безпечного використання Zoom:

- створювати окрему зустріч кожного разу, а не використовувати одне й те ж посилання;
- використовувати зал очікування та додавати туди лише запрошених;

- вимкнути доступ до використання екрану (щоб поширювати власний екран на загал);

Загальні правила безпечних відеодзвінків:

- Якщо ви спілкуєтесь в ZOOM, то переконайтесь, що Ваша зустріч захищена паролем таким чином, що ніхто незнайомий не зможе долучитись до неї.
- Якщо обираєте для проведення уроку програму Skype, то використовуйте у налаштуваннях «розмивання фону».
- Під час відеодзвінка уникайте сторонніх розмов з тими, з ким проживаєте разом, вирішення конфліктних ситуацій чи будь-чого, що стосується вашого приватного життя.
- Регулярно оновлюйте програмне забезпечення, незалежно від платформи, яку використовуєте, оскільки таким чином відбувається і оновлення налаштувань безпеки.

Хід проведення уроку для 1-2 класів

Мета: сформувати у дітей навички безпечної поведінки в Інтернеті

Завдання:

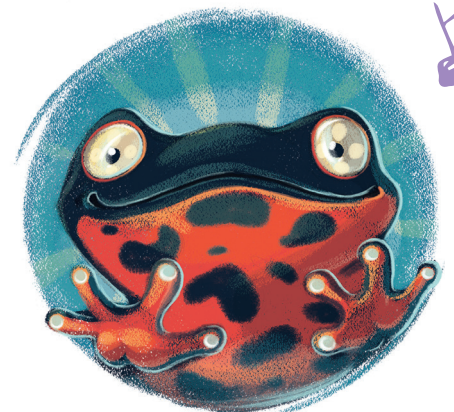
- Ознайомити з основними правилами онлайн-безпеки;
- Сформувати знання про те, до кого можна звернутись, якщо стали жертвою певних ризиків в Інтернеті;
- Сформувати уявлення про безпечне використання Інтернету.

Перші кроки підготовки до уроку:

- Педагогічний працівник ознайомлюється з інформаційним блоком та правилами проведення уроків в онлайн форматі, які описані вище.
- Педагогічні працівники знайомляться з інформаційними та методичними матеріалами до уроку.
- Для виконання дітьми одного з завдань потрібно наперед роздрукувати розмальовки (знаходяться наприкінці опису уроку) по кількості учнів, а також підготувати різнокольорові олівці.

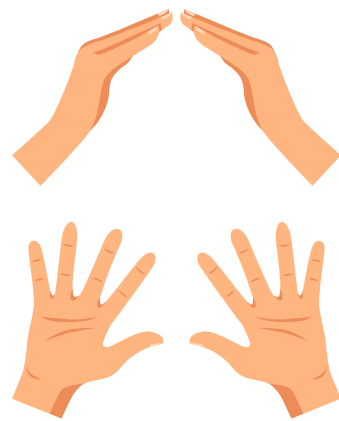
Урок створено за мотивами казки "Хаппі та її суперсила", авторки - Іри Бови.

Під час уроку будуть використані персонажі твору - **мушка Мо** (герой, який врятував черепашку у ситуації онлайн-небезпеки), **черепашка Хаппі** (головний персонаж казки) та **тритон Тритон** (злочинець).

У ряді вправ учням буде запропоновано обрати відповідь “Так” чи “Ні”.

Якщо дитина обирає “Так”, то вона має зробити рух черепашки “будиночок” - зобразивши кут трикутника руками над головою, адже у кожній черепашки є панцир, який є її будиночком.

Якщо учень чи учениця обирає “Ні”, тоді має зробити рух тритона - простягає руки вперед так, ніби збирається когось вхопити.

Зверніть увагу, що санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, який діє з 1 січня 2021 року, передбачає вимоги до організації роботи з технічними засобами навчання, зокрема комп'ютерами, планшетами, іншими гаджетами:

Тривалість проведення уроку в дистанційному форматі - до 10 хвилин для 1 класу і до 15 хвилин для 2 класу.

Тривалість уроку в класі - до 35 хвилин для 1 класу і до 40 хвилин для 2 класу.

Вчитель може формувати урок, який проводиться в класі, з вправ, які представлені у цьому посібнику.

Час	Вправа	Результат	Формат проведення
10 хвилин	Казка	Актуалізація знань щодо безпечного спілкування в Інтернеті	Дистанційно чи під час уроку в класі
10 хвилин	“Моя онлайн-безпека”	Діти дізнаються основні правила онлайн-поведінки	Дистанційно чи під час уроку в класі
7 хвилин	Пазл	Діти асимілюють свій досвід і більш відкриті до обговорення власних ситуацій	Дистанційний урок
7 хвилин	Лабіринт	Діти згадають основні правила онлайн-поведінки	Дистанційний урок
10 хвилин	Розмальовка	Діти асимілюють свій досвід і більш відкриті до обговорення власних ситуацій	Урок в класі
10 хвилин	“Правда чи неправда”	Вивчення правил безпечного користування Інтернетом	Урок в класі

Хід уроку:

Казка

Тривалість: 10 хвилин

Формат: дистанційно чи під час уроку в класі

Примітка: використовуйте для цієї вправи презентацію під час уроку у класі.

Прочитайте на уроці казку про черепашку Хаппі, яка спілкувалась з незнайомцем в Інтернеті. За допомогою запитань, які є виділеними в тексті, обговоріть з дітьми правила онлайн-безпеки. На перше питання піднімають руку ті, хто спілкуються в Інтернеті з друзями. В інших запитаннях після того, як Ви озвучили його, учні мають зробити рух черепашки - якщо згодні і рух тритона - якщо не згодні таким чином, щоб Ви могли це побачити на своєму екрані. Після відповідей дітей продовжуйте читання. Запитання "А що б ви порадили зробити Хаппі у цій ситуації?" має на меті дізнатись від дітей, до кого вони в першу чергу звернуться по допомогу. Озвучте учням, після зачитування запитання, що Ви будете називати ім'я кожного учня по черзі і тоді дитина має надати відповідь. Це стосується і запитання "Про що потрібно пам'ятати, щоб не потрапити у таку ситуацію, як Хаппі?".

Казка

Кожен день черепашки на ім'я Хаппі проходив однаково щасливо. Зранку вона снідала й спілкувалася з батьками, а далі йшла до школи. Ой ні! Ще вона обов'язково знімала піжаму й одягала свій зелений панцир (справжні черепашки панцир не знімають і існувати без нього не можуть, але ж Хаппі казковий герой). Ніхто не має бачити черепашок без панцира!

У школі Хаппі вчилася й гралася з друзями, а потім знову поверталася додому. За вечерею розповідала батькам про свій день, потім робила домашні завдання і трохи теревенила з друзями в зообуці.

Майже в кожного звірятка у школі була сторінка в зообуці. Це такий сайт, де можна виставляти свої фотографії, вітати друзів з Днем народження й питати про домашнє завдання, якщо раптом забув, у якому саме зошиті його записав. А ще важливо слідкувати, щоб в інтернеті з'являлися тільки ті світлини, які тобі подобаються.

**Пам'ятайте, друзі, що Хаппі – персонаж казки. Справжні черепашки панцир не знімають і існувати без нього не можуть!*

Хто спілкується в Інтернеті з друзями?
(запитання, яке Ви задаєте учням)

Одного ранку черепашка Хаппі отримала в зообуці повідомлення від тритона Тритона: «Привіт! Давай дружити!»

Це було досить несподівано, бо раніше на її сторінку заходили лише ті звірятка, з ким вона спілкувалася у школі. Але Хаппі здалося, що це гарна нагода збільшити коло друзів. Тому, ретельно дослідивши сторінку незнайомця, вона відповіла одним словом: «ОК».

Чи варто відповідати незнайомцю в інтернеті?

Відтоді черепашка Хаппі почала дружити з Тритоном і проводити в зообуці більше часу. Вони спілкувалися про вчителів, про друзів, про нудні завдання й цікаві пригоди у школі. Обмінювалися різними кумедними картинками й улюбленою музикою. Листування в мережі було ще й досить особистим. Розповідали про хвилювання, несправедливість і страхи. Тому тритон попросив черепашку тримати їхнє спілкування в таємниці. І Хаппі погодилася. Їй здавалося, що новий друг знає її краще за всіх, розуміє більше за всіх і підтримує частіше за всіх.

Чи правильно робила черепашка, що розповідала про свої хвилювання другу в інтернеті?

Чи правильно, що вона тримала їхню дружбу у секреті?

Одного дня у школі сталася халепка. Через нескінченні розмови з тритоном Хаппі стала неуважною на заняттях. Ще б пак! Тепер вона засинала пізніше, ніж зазвичай, не висипалася й не могла зібратися з думками. От і цього разу черепашка переплутала дні й забула виконати одне дуже важливе завдання. Через це в класі з неї усі глузували.

Засмучена Хаппі повернулася додому. Батьки ще були на роботі. Тож вона одразу пішла до своєї кімнати, увімкнула зообук і написала:

- Привіт, Тритоне! У мене сьогодні був дуже поганий день.

І черепашка розповіла другові про свою халепку. Тритон всіляко її підтримував, а потім сказав, що вона йому дуже подобається. Через ці слова Хаппі забула про всі негаразди!

- Хаппі, а зроби для мене зараз фото! Хочу побачити, що ти вже не сумна, а всміхаєшся! – попросив тритон.

Черепашка швиденько сфотографувала себе у дзеркалі й надіслала те фото, яке їй найбільше сподобалося.

Чи варто було Хаппі надсилати своє фото?

- Хаппі, ти особлива! Я ніколи ще не бачив такої гарної черепашки! - написав тритон. - А можна подивитися, які ви, черепашки, без панцира? Надішли фото!

Такого Хаппі не очікувала. Усмішка зчезла вмить. Вона перечитала це повідомлення тричі, перш ніж відповіла:

- Але черепашкам не можна показуватися іншим звірям без панцира. Це ж мій одяг, мій захист...

- Захист потрібен від тих, кого ти не знаєш, - заперечив тритон. - А ми з тобою друзі! Хіба ти мені не довіряєш?

- Довіряю! Звичайно, довіряю! - написала Хаппі, але їй не подобалося прохання тритона.

- Якщо довіряєш, доведи! Знімай панцир і роби фото! Або я тобі більше не друг! І не здумай комусь про це розповісти, ти обіцяла. У тебе є п'ять хвилин!

Хаппі подивилася на годинник. За п'ять хвилин мала повернутися з роботи мама. Але порадитися з нею, вона не встигала...

Що ж робити?..

А що б ви порадили зробити Хаппі у цій ситуації?

Хаппі дуже розхвилювалася. Вона не хотіла втрачати друга, але їй не знала, що буде, якщо надіслати фотографії.

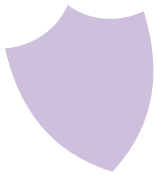
Раптом у кімнаті з'явилась мушка Мо. Вона показала черепашці різне майбутнє, яке може трапитися.

- Пам'ятай, Хаппі, надсилати можна тільки ті фотографії, які ти готова побачити на дубі біля школи! - сказала мушка. - Крім того справжні друзі не повинні змушувати робити неприємні тобі речі!

Після мандрів майбутнім черепашка остаточно вирішила, що вона зробить. Хаппі відповіла тритону своє впевнене «Ні!», зробила фотографії їхнього листування й заблокувала шахрая. Черепашка розповіла про нього батькам і попередила друзів у школі.

Про що потрібно пам'ятати, щоб не потрапити у таку ситуацію, як Хаппі?

Вправа “Моя онлайн-безпека”

Тривалість: 10 хвилин

Формат: дистанційно чи під час уроку в класі

Примітка: у форматі дистанційної освіти цю вправу можна поєднати з наступною - онлайн-пазлами. Під час того, як діти виконують завдання і складають пазл, Ви зачитуєте твердження та пояснення до нього. Використовуйте для цієї вправи презентацію.

Перед початком варто наголосити дітям, що зараз ви разом пограєте та повторите основні правила безпеки в Інтернеті. Якщо вони раніше знали те, що Ви їм зачитаете, то мають зробити рух “будиночок” (опис рухів на початку уроку), якщо ж раніше не чули про це – то роблять рух Тритона. Після кожного речення Ви зачитуєте пояснення і далі наступне твердження.

- Не ділитись в Інтернеті інформацією про себе (номер телефону, місце проживання та навчання, інформацію про батьків).

Ця інформація стосується лише самої людини. Якщо малознайома людина знає вашу приватну інформацію, то вона може використати це для скоєння злочину.

- Не погоджуватись, якщо друзі вимагають робити те, що вам неприємно.

Ви маєте право не робити те, що вам неприємно, що вас лякає. Особливо, якщо друзі чи знайомі вимагають це зробити без вашого на це бажання.

- Не спілкуватись з незнайомцями у мережі.

Як ми не спілкуємось з незнайомцями на вулиці, так само не варто спілкуватись з незнайомими людьми в Інтернеті. Адже ми ніколи не знаємо, хто знаходиться по той бік екрану.

- Не відправляти свої фото, якщо просять про це в Інтернеті.

Пам'ятайте, що все, що публікується в Інтернеті (чи в особистих повідомленнях, чи в окремих постах, чи в сторіс, чи на форумах) назавжди залишається там.

- Перед завантаженням нового додатку запитати дозволу у батьків.

Всі додатки мають віковий рейтинг, як показник того, чи матеріали не нашкодять вам. Тому перед завантаженням нових додатків батьки мають переглянути про що ця програма чи гра.

- Якщо трапилось в Інтернеті те, що засмутило вас чи налякало, варто про це сказати батькам.

У будь-яких незрозумілих ситуаціях варто звернутися до батьків за допомогою. Вони допоможуть знайти належне рішення ситуації.

Пазл

Тривалість: 7 хвилин

Формат: дистанційний урок

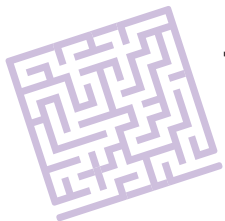
Запропонуйте учням скласти онлайн-пазл з головною героїнею уроку - Хаппі.

Це посилання варто відправити у спільний чат, щоб учні могли відкрити його на своїх гаджетах.

Посилання <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=14db080f25f0>

Попросіть учнів, щоб після того, як вони завершать складати пазл, написали в чаті "+" чи повідомили голосом, що завдання виконано і яке зображення вийшло.

По завершенню нагадайте їм, що не варто довіряти всьому, що є в Інтернеті, а також варто звертатись до батьків, старших сестер чи братів, вчителів, поліції (шкільний офіцер поліції чи поліцейські, які проводять заняття у школі), якщо трапилось в Інтернеті те, що їх засмутило чи образило.

Лабіринт

Тривалість: 7 хвилин

Формат: дистанційний урок

Примітка: час на онлайн-інтерактив (7 хвилин) автоматично рахується на інтерактивній платформі. По завершенню часу гра буде завершена.

Вправа вимагає у дітей вміння самостійно читати та розуміти інформацію. Якщо Ваші учні ще не мають такої навички, то нижче є вправи - альтернативи.

Запропонуйте учням перевірити, як вони зможуть вирішити ситуації за допомогою правил онлайн-безпеки, які вони пам'ятають. Хто набере у грі більшу кількість балів, той стане героєм вашого класу з онлайн-безпеки!

По завершенню проходження гри кожен з учнів отримує свою кількість балів, яку треба запам'ятати і написати у спільному чаті програми, де проводиться урок. Коли всі учні виконають завдання, тоді Ви зможете підбити підсумки – у кого вийшов найвищий бал і хто став героєм вашого класу з онлайн-безпеки.

Онлайн-інтерактив складається з 3 запитань, які знаходяться у нижній частині ігрового поля. Якщо учні підтримують те, що написано, вони мають відповісти "Так" і знайти шлях до черепашки. Учні обирають відповідь "Ні" та

шлях до мушки, якщо думають інакше, ніж написано у вправі.

Це посилання варто скинути у спільний чат, щоб учні могли відкрити його на своїх гаджетах.

Посилання на онлайн-інтерактив:

<https://wordwall.net/uk/resource/9324268/ss>

По завершенню проходження онлайн-інтерактиву проговоріть учням **основні правила онлайн-безпеки**:

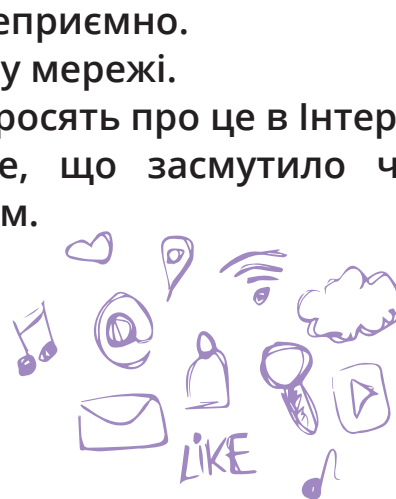
- Не розповсюджувати особисті дані (номер телефону, адресу проживання, а також інформацію про батьків).
- Не погоджуватись, якщо друзі, навіть добре знайомі в реальному житті, вимагають робити те, що вам неприємно.
- Не спілкуватись з незнайомцями у мережі.
- Не відправляти свої фото, якщо просять про це в Інтернеті.
- Якщо трапилось в Інтернеті те, що засмутило чи налякало, варто про це сказати батькам.

Розмальовка

Тривалість: 10 хвилин

Формат: урок в класі

Роздрукуйте розмальовку (знаходиться наприкінці опису уроку) по кількості дітей, або влаштуйте групові перегони – хто з команд разом гарно та швидко розмалюють картинку. Поки діти малюють, нагадайте їм правила онлайн-безпеки, які подані вище.

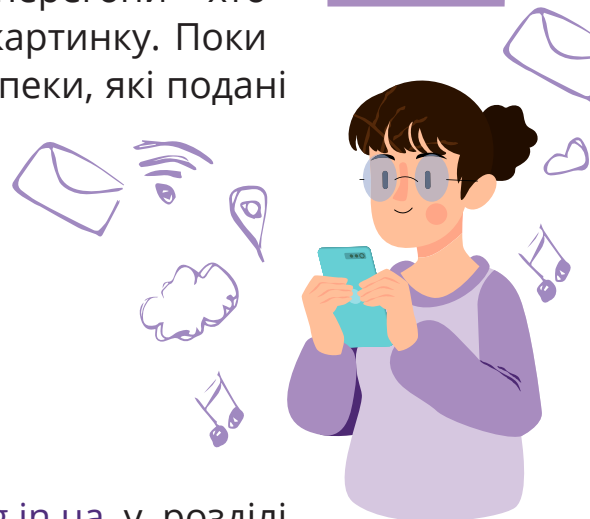

Вправа “Правда чи неправда”

Тривалість: 10 хвилин

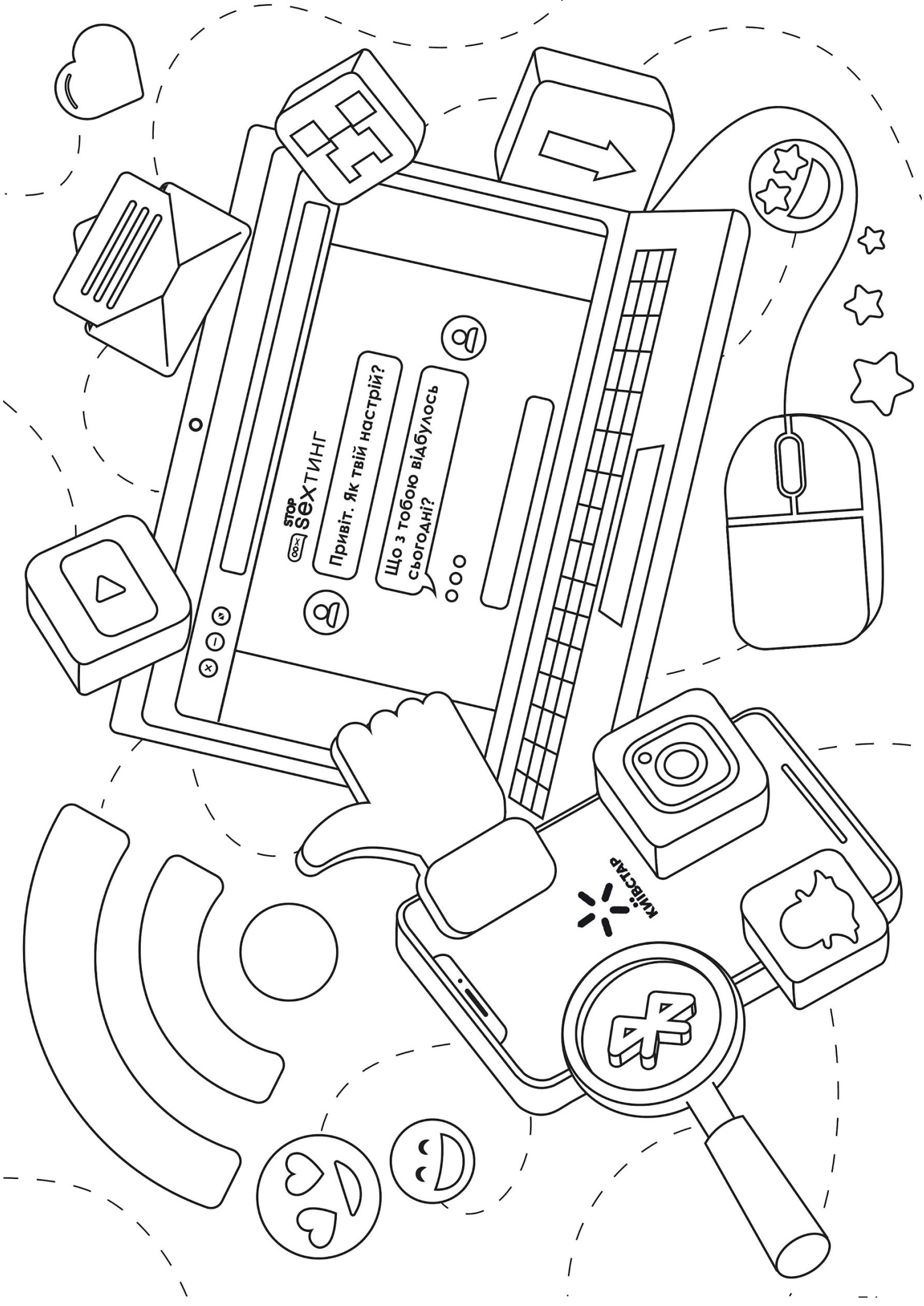
Формат: урок в класі

Примітка: додаткова активність

Урок знаходиться на сайті <https://stop-sexting.in.ua> у розділі “Новини” - Ігри та вправи для дітей та дорослих #6: безпечне спілкування в Інтернеті.

По завершенню нагадайте учням, що не варто довіряти всьому, що є в Інтернеті, а також варто звертатись до батьків, старших сестер чи братів, вчителів, поліції (шкільний офіцер поліції чи поліцейські, які проводять заняття у школі), якщо трапилось в Інтернеті те, що засмутило чи образило.

STOP
СЕХТИНГ

Привіт. Як твої настрої?

Що з тобою відбулось
сьогодні?

Кліцтар

Інформаційно-освітня кампанія #Stop_sexтинг створена у 2018 році з метою захисту українських дітей від сексуального насильства в Інтернеті.

Дізнайся більше про #stop_sexтинг на <https://stop-sexting.in.ua/> та долучайтесь до наших соціальних мереж:

Facebook <https://www.facebook.com/stopsextingua/>

Instagram <https://www.instagram.com/stopsexting.ua>

Чат-бот <https://t.me/StopSextingBot>

YouTube <https://www.youtube.com/StopSextingUkraine>

TikTok <https://www.tiktok.com/@stopsexting.ua>

© #stop_sexтинг, 2021. Всі права застережено.
При передруку матеріалів, в тому числі їх фрагментів, посилання на авторів та <https://stop-sexting.in.ua/> є обов'язковим.